

Nr 123.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande vissa anslag under fjärde huvudtiteln.

(1:a avd.).

Åtgärder för
industriens
krigs-
organisation.

1:o) Uti den till riksdagen avlåtna, den 2 januari 1924 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t, under fjärde huvudtiteln (punkt 53 i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att till åtgärder för industriens krigsorganisation för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Beträffande utredningen rörande detta anslagsäskande får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 117—119.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»De under världskriget vunna erfarenheterna hava givit vid handen, att det är nödvändigt att redan under fredstid vidtaga förberedande åtgärder för industriens övergång från fredstillverkning till krigstillverkning. Ifrågavarande förberedelser äro även ur ekonomisk synpunkt av betydelse i så måtto, att icke alltför omfattande mobiliseringsförråd av materiel och förbrukningsartiklar behöva i fredstid uppläggas, därest man vid mobilisering har att lita till en väl organiserad krigsindustri.

Arbeten av den art, varom här är fråga, bedrivs redan i viss utsträckning av de olika militära förvaltningsmyndigheterna, varvid en inom arméförvaltningens artilleridepartement för ändamålet inrättad särskild avdelning utgör ett sammanhållande centralorgan för verksamheten i dess helhet. Kostnaderna för ifrågavarande verksamhet hava hittills kunnat bestridas av vissa till arméförvaltningens förfogande stående medel. Såsom av arméförvaltningens framställning i ämnet inhämtas, erfordras emellertid nu anvisande av särskilda medel, därest verksamheten skall kunna fullföljas. Då ett avbrott i ifrågavarande för krigsberedskapen synnerligen viktiga arbete icke synes böra äga rum, och under erinran om den ståndpunkt försvarsrevisionen i förevarande hänseende intagit, finner jag mig böra tillstyrka, att framställning göres till riksdagen om anvisande av för ändamålet erforderliga medel. Dessa synas mig emellertid för närvarande böra begränsas till det av försvarsrevisionen föreslagna beloppet eller 100,000 kronor. Beträffande dispo-

sitionen av det sålunda beräknade anslaget torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela beslut.»

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) att för anskaffning av luftvärnsmateriel för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Luftvärns-
materiel.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 122 och 123.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Det måste anses till fullo ådagalagt, att behov föreligger av sådan materiel, varom här är fråga, och bland engångskostnaderna för genomförandet av en ny försvarsorganisation torde man otvivelaktigt komma att räkna med betydande belopp för anskaffning av dylik materiel. Genom de försök, som verkställts med anlitande av tidigare anvisade medel, har erforderlig klarhet vunnits i fråga om de typer av luftvärnspjäser, som bäst lämpa sig för våra förhållanden. Med hänsyn härtill och då, på sätt arméförvaltningen anfört, den inhemska krigsmaterielindustrien är i trängande behov av beställningar från svenska statens sida, vore det givetvis synnerligen önskvärt, att det av arméförvaltningen för ändamålet begärda anslaget å 680,000 kronor kunde ställas till förfogande. Av statsfinansiella skäl nödgas jag emellertid inskränka mig till att förordna anvisande å riksstaten för nästkommande budgetår av allenast ett mindre belopp, 200,000 kronor, avsett för tillverkning inom landet av två luftvärnspjäser jämte någon utredning m. m. Genom en sådan anskaffning skulle ernås den fördelen, att ytterligare erforderliga prov kunde verkställas samt alla konstruktions- och arbetsritningar utföras. Enligt vad jag inhämtat, skulle detta för en framtida tillverkning av luftvärnspjäser i större skala komma att medföra en tidsvinst av omkring två år.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *anskaffning av luftvärnsmateriel* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) att för bestridande av de särskilda kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Kostnader till följd av uppskjutande av arbetena å Södra skånska infanteriregementets kasernetablissemang.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 126 och 127.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må för bestridande av de särskilda *kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet*, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Anskaffning av
torpeder.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 128) att för anskaffning av torpeder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 743,900 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 208—210 av åberopade statsrådsprotokollet.

Under en följd av år har riksdagen anvisat medel till anskaffning av torpeder, varvid anskaffningarna, förutom ett tillgodoseende av föreliggande behov av torpeder, jämväl haft till ändamål att bibehålla arbetsstyrkan vid torpedverkstaden i Karlskrona vid den storlek, som erfordras för att driften vid verkstaden skulle kunna ordnas på ett rationellt och ekonomiskt sätt.

Sälunda har riksdagen för en nybeställning av 50 torpeder år 1922 å tilläggsstat för samma år anvisat medel till belopp av 175,000 kronor. I denna beställning blevo emellertid medräknade 16 torpeder, vilka bekostas av medel, som riksdagen anvisat för byggande av en minundervattensbåt. För fullföljande utav beställningen av övriga 34 torpeder samt för nybeställning år 1923 av 30 torpeder utav nuvarande typ beräknades i det utav riksdagen för innevarande budgetår anvisade anslag för anskaffning av torpeder 266,600, respektive 175,000 kronor. Härjämte anvisades för framställande av en ny torpedtyp ett särskilt anslag av 238,000 kronor, varav 100,000 kronor anvisades för innevarande budgetår.

Nu har Kungl. Maj:t för anskaffning av torpeder för budgetåret 1924—1925 äskat ett anslag av 743,900 kronor. Av sagda belopp äro 235,600 kronor avsedda för färdigställande av 1922 års beställning, varvid dyrtidstilläggs-kostnaderna inberäknats, och för anskaffning av laddningar till de genom denna beställning anskaffade torpederna. För fortsättande av arbetena med 1923 års nybeställning hava avsetts 260,000 kronor, varjämte för nybeställning år 1924 av 30 torpeder beräknats 248,300 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit, att av det till framställande av en ny torpedtyp utav 1923 års riksdag beviljade anslag, 238,000 kronor, måtte för budgetåret 1924—1925 anvisas återstoden, 138,000 kronor, samt att till samma ändamål måtte för omförmälda budgetår anvisas ett anslag av 23,900 kronor. Sistberörda belopp å 23,900 kronor är avsett för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg, vilka för närvarande utgå av särskilt anslag.

Utskottets
yttrande.

Mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande anslagsäskanden har utskottet icke funnit anledning till annan erinran än att någon ytterligare anskaffning av 45 cm.-

torpeder icke synes böra ske, utan lär det härför beräknade beloppet i stället böra användas för tillverkning av torpeder av ovannämnda nya typ, därest arbetena med typens framställande fortskridit tillräckligt långt, samt för anskaffande av för torpedflygplan lämpliga torpeder.

Utskottet får beträffande förevarande anslag hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av torpeder* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 743,900 kronor.

5:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anført hemställer utskottet,

Framställande
av en ny
torpedtyp

att riksdagen må

a) av det till *framställande av en ny torpedtyp* utav 1923 års riksdag beviljade anslag, 238,000 kronor, för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 138,000 kronor;

b) till *beredande av ytterligare medel för samma ändamål* för omförmälda budgetår anvisa ett extra reservationsanslag av 23,900 kronor.

Stockholm den 30 maj 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 122.
